

Sygn. akt VIII U 348/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 marca 2018 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Dorota Stańczyk
Protokolant:	sekr. sądowy Dagmara Nastaj

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 marca 2018 roku w L.

sprawy K. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania K. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 27 stycznia 2017 roku znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala wnioskodawcy K. M. prawo do emerytury od dnia 1 stycznia 2017 roku.

Sygn. akt VIII U 348/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 stycznia 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił K. M. prawa do emerytury wcześniejszej przyznawanej na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748, tekst jedn. ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, nr 8, poz. 43). W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Do pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie uwzględnił żadnego okresu zatrudnienia albowiem skarżący nie przedstawił żadnego świadectwa pracy w warunkach szczególnych (decyzja k. 8 akt ZUS).

K. M. złożył odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury. W uzasadnieniu swojego żądania wnioskodawca wskazywał, że w okresie od dnia 1 września 1972 roku do dnia 31 grudnia 1991 roku wykonywał pracę w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca w (...) (odwołanie k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 3 a.s.).

W toku procesu wnioskodawca sprecyzował, że wnosi o uwzględnienie do pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego od lipca 1975 roku, tj. po zakończeniu pracy w charakterze ucznia praktycznej nauki zawodu w Przedsiębiorstwie (...) (k.11v.a.s.) oraz w latach 1991-1999 w H.-Przedsiębiorstwie Handlu (...) na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego (k.22 a.s.).

Sąd Okręgowy w Lublinie ustalił, co następuje:

K. M., urodzony dnia (...), w dniu 16 stycznia 2017 roku złożył wniosek o emeryturę. Wskazał w nim, że jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz, że wnosi o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa (wniosek k. 1-3 a.s.).

Na podstawie posiadanej dokumentacji organ rentowy w dniu 27 stycznia 2017 roku wydał zaskarżoną decyzję, odmawiając wnioskodawcy prawa do emerytury z powodu nieudowodnienia wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ ustalił jednocześnie, że wnioskodawca spełnił pozostałe warunki do przyznania prawa do emerytury (decyzja k. 8 a.e.).

K. M. w dniu 15 maja 1978 roku, będąc uczniem przyzakładowej (...) Szkoły Zawodowej, reprezentowany przez ojca B. M. zawarł umowę o naukę zawodu z Wojewódzkim Przedsiębiorstwem Państwowej (...) (potem zmiana nazw na Przedsiębiorstwo (...) w K., Przedsiębiorstwo (...) w K. - akta osobowe, k.15 a.s.) jako uczeń praktycznej nauki zawodu. Uczył się w zawodzie kierowca- mechanik. Praktyki odbywały się 3 razy w tygodniu, w pozostałe dni uczęszczał do szkoły. Umowa ta trwała do dnia 30 czerwca 1975 roku. Po ukończeniu nauki uzyskał w czerwcu 1975r. uprawnienia do kierowania (...) dniem 1 lipca 1975 roku wnioskodawca został zatrudniony w tym zakładzie pracy na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony, na stanowisku mechanika napraw pojazdowych, w pełnym wymiarze czasu pracy. Z dniem 24 lipca 1975 roku został on przeniesiony na stanowisko kierowcy samochodowego. W Przedsiębiorstwie było ok. 200 samochodów ciężarowych, wszystkie o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 tony. Przydzielono mu wówczas samochód ciężarowy marki S. o masie całkowitej 11 ton, a ładowności powyżej 6 ton. Tym samochodem jeździł kilka miesięcy, następnie przydzielono mu samochód ciężarowy marki S. z przyczepą o ładowności powyżej 12 ton. Woził tymi samochodami po terenie całego kraju różne towary, tj. buraki, węgiel, owoce. Pracę rozdzielał kierowcom dyspozytor, który mówił gdzie każdy z nich danego dnia ma jechać. Wnioskodawca codziennie wypełniał kartę drogową. Jednocześnie był konwojentem, co w praktyce oznaczało, że odpowiadał za wieziony towar. Najpierw jechał do miejsca, np. do fabryki, gdzie inne osoby, tj. ładowacze, załadowały towar na samochód. Kierowca sprawdzał czy stan towaru się zgadza i wioził go do miejsca przeznaczenia. Tam zdawał towar, który był rozładowywany przez inne osoby. Wnioskodawca nie zajmował się ani załadunkiem, ani rozładunkiem towaru. W okresie od 17 marca 1976 roku wnioskodawca odbywał służbę wojskową i w ciągu 30 dni od jej zakończenia, w dniu 12 maja 1978 roku, ponownie zawarto z nim umowę o pracę, na czas nieokreślony, na stanowisku kierowcy. W okresie od 28 września 1985r. do 16 maja 1986r. wnioskodawca przebywał w Areszcie (...) w L.. Wrócił do pracy od 1 czerwca 1986r. Po powrocie do pracy, czekając na przydzielenie mu samochodu ciężarowego, na którym poprzednio jeździł, pracował, w okresie od 1 czerwca 1986r. do 22 czerwca 1986r. jako portier. Z dniem 23 czerwca 1986r. ponownie rozpoczął pracę na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego, na podstawie nowo zawartej w nim umowy o pracę. Te czynności wykonywał już do końca zatrudnienia, tj. do dnia 31 grudnia 1991 roku. Pełniąc obowiązki kierowcy, gdy nie było przydzielonego samochodu zastępczego, w razie awarii pojazdu, którym kierował dany kierowca, był on na krótkie okresy przenoszony do pracy na stanowisku mechanika. Wnioskodawca w okresach: 21 marca 1980r.-26 marca 1980 r., 3 sierpnia 1982 r.-8 września 1982 r. oraz 23 września 1982r.-26 września 1982r. był czasowo przenoszony na stanowisko mechanika samochodowego. Wówczas albo pomagał mechanikowi, albo sam dokonywał proste naprawy, pracując głównie poza kanałem remontowym. Zmiana angaży wiązała się z awarią pojazdu, na którym jeździł i niemożnością przydzielenia pojazdu zastępczego. (umowa o naukę zawodu, umowy o pracę, pismo o zmianie stanowiska pracy z dnia 24.07.1975r., świadectwo pracy, świadectwo zwolnienia z A.. Ś ,

podanie o zmianę stanowiska pracy oraz zgoda na zmianę , angaże - akta osobowe, k. 15 a.s., zeznania wnioskodawcy k. 21v.-22, zeznania świadka G. S. k. 20v., zeznania świadka R. M. k. 21i v.).

Z dniem 1 kwietnia 1992 roku K. M. został zatrudniony w Przedsiębiorstwie Handlu (...) M. S., z siedzibą w K., na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony, w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku kierowcy - konwojenta. Pracował tam do 31 grudnia 2002 roku (umowa o pracę, świadectwo pracy, zakres obowiązków, akta osobowe – k. 25 a.s.). M. S. w ramach tej działalności gospodarczej zajmował się i nadal zajmuje, handlem artykułami , wówczas gdy pracował wnioskodawca - artykułami gospodarstwa domowego tj. lodówki, pralki. K. M. zajmował się kierowaniem samochodem ciężarowym marki J. o dopuszczalnym ciężarze powyżej 3,5 tony. Był to samochód ciężarowy z przyczepą o łącznym ciężarze powyżej 20 ton. Samochód był własnością M. S., najpierw miał jeden taki samochód, potem kupił drugi. Wnioskodawca woził tym samochodem sprzęt AGD po terenie całej Polski, głównie w ramach umów o wynajem. Będąc konwojentem odpowiadał za wożony towar w ramach odpowiedzialności materialnej. Załadunkiem i rozładunkiem się nie zajmował, robiły to inne osoby. Był jedynym kierowcą samochodu ciężarowego, zaś po zakupie drugiego samochodu ciężarowego, marki (...), M. S. zatrudnił jeszcze jednego kierowcę (akta osobowe, k.25 a.s., zeznania świadków M. S. -k. 32v-33, A. D., k.33 zeznania wnioskodawcy, k. 21v.-22, 33 i v.).

Stan faktyczny w niniejszej sprawie zostały ustalone w oparciu o zeznania wnioskodawcy i świadków wyżej wymienionych oraz dowody z dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego i w aktach osobowych.

Zeznania świadków G. S. i R. M. odnośnie zatrudnienia skarżącego w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Państwowej (...) zostały uznane za wiarygodne jako spójne, logiczne i wzajemnie uzupełniające się i zgodne z dokumentacją pracowniczą. Świadkowie zeznawali na okoliczność pracy wnioskodawcy na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego. W szczegółowy sposób wskazali zakres obowiązków i warunki , bowiem obaj również wykonywali analogiczne jak wnioskodawca czynności. Zeznania świadków M. S. -k. 32v-33, A. D., co do charakteru pracy skarżącego w Przedsiębiorstwie Handlu (...) Sąd także uznał za wiarygodne. Były one ze sobą zbieżne , jak również korespondowały z dokumentacją zgromadzoną w aktach osobowych oraz zeznaniami wnioskodawcy. Zeznania wnioskodawcy zostały również znane za wiarygodne, z wyjątkiem pierwotnie złożonych, iż nie wykonywał nigdy czynności mechanika .Następnie jednak zmienił te zeznania i przyznał, że w krótkich okresach, podczas awarii pojazdu wykonywał takie czynności. Te ostatnie zeznania są zbieżne zarówno z zeznaniami świadków G. S. i R. M. jak i angażami znajdującymi się w aktach osobowych.

Dowody z dokumentów również zostały obdarzone wiarą. Ich forma i treść nie budziła wątpliwości Sądu, nie były także kwestionowane przez strony. Akta osobowe potwierdziły okresy pracy wnioskodawcy na poszczególnych stanowiskach oraz oddziałach, co pozwoliło doprecyzować i uzupełnić dowody z zeznań w tym zakresie.

Sąd Okręgowy w Lublinie rozważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat – dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Według art. 32. ust. 2 cytowanej ustawy za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Ponadto zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W niniejszej sprawie wnioskodawca osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat w dniu (...) roku, wraz z wnioskiem złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, a także osiągnął co najmniej 25-letni okres składkowy i nieskładkowy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych argumentował natomiast, że nie udowodnił co najmniej 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych z uwagi na niewłaściwie wystawione świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy wskazuje, że brak formalny świadectwa pracy nie może powodować negatywnych konsekwencji dla pracownika w sytuacji, gdy za pomocą innych środków dowodowych wykaże okoliczność wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Świadectwo pracy nie jest bowiem dokumentem urzędowym i w postępowaniu sądowym jest traktowane jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2009 roku, I UK 24/09, Legalis nr 265766). Należy mieć również na uwadze treść art. 473 k.p.c., zgodnie z którym sąd rozpoznający sprawę z zakresu ubezpieczeń społecznych, przy ustalaniu spornych okoliczności może korzystać z wszelkich środków dowodowych, w szczególności może w celu sprawdzenia faktów niewynikających dostatecznie z treści przedłożonych do sprawy dokumentów przeprowadzić dowód ze świadków lub z przesłuchania stron. Regulacja ta ma pierwszeństwo przed instrukcyjną normą przewidzianą w § 2 ust. 2 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, zgodnie z którą okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów resortowych. Zatem w postępowaniu sądowym treść świadectwa pracy nie jest wiążąca i ubezpieczony może dowodzić innymi środkami fakt wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W toku niniejszej sprawy, na podstawie dowodów z zeznań świadków, zeznań wnioskodawcy przesłuchanego w trybie art. 299 k.p.c. w zw. z art. 304 k.p.c. oraz dokumentów Sąd ustalił, że wnioskodawca pracował w warunkach szczególnych w następujących okresach:

- pracując w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Państwowej (...) (Przedsiębiorstwie (...) w K.) - od dnia 24 lipca 1975 roku do dnia 28 września 1985 roku (w tym zaliczono okres zasadniczej służby wojskowej), następnie od dnia 23 czerwca 1986 roku do dnia 31 grudnia 1991 roku. Łącznie – przez okres 15 lat, 8 miesięcy i 14 dni . Po odliczeniu okresów pracy na stanowisku mechanika, tj. łącznie 1 miesiąc i 13 dni, okres pracy w warunkach szczególnych wynosi 15 lat, 7 miesięcy i 1 dzień..
- pracując w Przedsiębiorstwie Handlu (...) M. S. od 1 kwietnia 1992 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku, tj. przez okres 6 lat, 9 miesięcy;

W obu powyższych okresach skarżący pracował w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym pow.3,5 tony, wykonując pracę określoną w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, w wykazie A, dziale VIII.W transporcie i łączności - poz. 2

Podsumowując, Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca legitymuje się łącznym okresem ponad 22 lata pracy w warunkach szczególnych. Tym samym spełnił wszystkie warunki do przyznania dochodzonego świadczenia. W związku z tym Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 1 stycznia 2017 roku.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy w Lublinie, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.